

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 4Svk/26/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7019200950
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viola Takáčová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:7019200950.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobcu: O. K., bytom Š. XX, XXX XX T.-Š., dátum narodenia: XX.XX.XXXX, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, kancelária Košice, so sídlom: Murgašova 3, 040 41 Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaKE 28722/2019 ČRZ: 163959/2019, zo dňa 18.11.2019, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 7S/110/2019-212 zo dňa 23.11.2022, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietla.
- II. Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

odôvodnenie:

I. Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“ alebo „správny súd“) rozsudkom č. k. 7S/110/2019-212 zo dňa 23.11.2022 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. KaKE 28722/2019 ČRZ: 163959/2019 zo dňa 18.11.2019 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“), ktorým tento rozhodujúc podľa § 1 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „SP“) postupom podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“) nepriznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci o preskúmanie zákonnosti opatrení vydaných Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej aj „MPSVaR“ alebo „ministerstvo“) č. 32587/2019, 11840/2019_OPS zo dňa 25.06.2019 a č. 32588/2019, 118408/2019-M_OPS zo dňa 25.06.2019. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 167 a nasl. SSP tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal, keďže žalobca nebol v konaní úspešný a žalovanému žiadne trovy nevznikli.

2. Krajský súd zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného preskúmal najmä v intenciách § 10 ods. 1, § 10 ods. 5, § 6 ods. 1, § 25 ods. 1, § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. a v režime stanovenom SSP, a po prejednaní veci na nariadenom pojednávaní a oboznámení sa s obsahom spisového materiálu dospel k záveru, že žaloba žalobcu nie je dôvodná.

3. V odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd uviedol, že žalobca predovšetkým namietal nesprávnosť právneho posúdenia veci žalovaným, ktorú vzhliadol v tom, že „mu nebola poskytnutá dostatočná právna pomoc a rozhodnutie CPP nesie znaky arbitrárneho rozhodnutia, teda nezohľadnenie všetkých faktických súvislostí. Išlo napriek podrobnému právnemu odôvodneniu, v ktorom neboli

uvedené niektoré základné faktory preukazovania skutočností porušovania základných práv žalobcu zástupcami verejných správ, ktorí vo vzájomnej spolupráci, bez dôkladného prešetrenia veci, maria úmyselne jeho zákonné uplatnenie rodičovského otcovského práva k jeho maloletému dieťaťu, v ktorom žalobca počas 5 rokov nedokázal napriek sústavnej snahe, aj pri dovolávaní sa vyšších inštancií ako aj v súdnych konaniach, v ktorých bolo realizované ustanovenie čl. 46 ods. 2 Ústavy SR....“ S poukazom na opísaný skutkový stav v bode 1 napadnutého rozsudku konštatoval, že v prejednávanej veci bola sporná otázka zrejmej bezúspešnosti sporu žiadosti žalobcu o priznanie nároku na právnu pomoc, a teda, či správny orgán správne aplikoval ust. § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z. vzhľadom na žalobcov prípad.

4. Vychádzajúc z gramatického a logického výkladu tejto právnej normy dôvodil, že zákonodarca priznáva fyzickej osobe právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu, v ktorom si uplatňuje ochranu svojich práv, a v právnej norme ustanovenej v § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. demonštratívne uvádza skutočnosti, na ktoré Centrum prihliada pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti takéhoto sporu. Z uvedeného je zrejmé, že môže ísť aj o iné skutočnosti, ktoré by preukázali, že spor, v ktorom žiadateľ žiada o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci je zrejme bezúspešný. V každom prípade však musí ísť o také skutočnosti, ktoré zjavne preukazujú bezúspešnosť sporu žiadateľa. Poukázal tiež na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 253/2013-24 z 25.04.2013.

5. Krajský súd uviedol, že v prejednanom prípade žalobca žiadal o poskytnutie právnej pomoci vo veci správnej žaloby. Podľa krajského súdu z predložených dokladov je zrejmé, že žalobca v právnej veci, s ktorou sa obrátil na Centrum právnej pomoci (ďalej aj „Centrum“ alebo „CPP“), podal správnu žalobu proti listu MPSVaR SR č. 32587/2019 11840/2019-M_OPS zo dňa 25.06.2019, ktorým žiadateľa ministerstvo informovalo o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) a o postúpení jeho žiadosti Ministerstvu spravodlivosti SR. Z dôvodu, že predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody nie je správnym konaním, ministerstvo v tomto prípade nevydáva rozhodnutie ani opatrenie a z tohto dôvodu nie je možné sa proti výsledku predbežného prerokovania odvolať, či preskúmať ho správnym súdom. Uzavrel, že list - „Informácia o výsledku predbežného prerokovania“ nie je rozhodnutím ani opatrením vydaným orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ide o „akt“, ktorý je vylúčený z prieskumu v správnom súdnictve. Poznamenal, že nesúhlas s výsledkom predbežného prerokovania nároku na náhradu škody je možné uplatniť podaním žaloby o náhradu škody proti zodpovednému subjektu.

6. Správny orgán podľa názoru krajského súdu na zistený skutkový stav aplikoval správny právny predpis (§ 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z. z.) a správne vo veci rozhodol, keď žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci nepriznal. Krajský súd uzavrel, že napadnuté rozhodnutie je zákonné a nie je daný dôvod na jeho zrušenie.

II. Kasačná sťažnosť

7. Proti napadnutému rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, ktorou sa domáhal, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Alternatívne žiadal, aby kasačný súd rozhodol tak, že sa zrušuje napadnutý rozsudok, zrušuje sa napadnuté rozhodnutie žalovaného a „a v priamej naviazanosti sa zrušuje Rozhodnutie Centra právnej pomoci, kancelária Košice č. KaKE 12363/2019 R. z. 39772/2019 zo dňa 19.03.2019 (na Rozhodnutí žalovaným uvedený nesprávny rok vydania 2018) a zaväzuje sa Centru právnej pomoci, kancelária Košice plne právne a zákonne napraviť všetky spôsobené škody O. K. a voči osobám, ktoré tento stav spôsobili, bude vedené disciplinárne konanie a o tejto veci bude sťažovateľ plne informovaný.“ Kasačnú sťažnosť žalobca odôvodnil tým, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. g) SSP] a ako dôvody kasačnej sťažnosti žalobca tiež označil ust. § 440 ods. 1 písm. b), c) a f) SSP.

8. V úvode kasačnej sťažnosti žalobca odkázal na ust. § 440 ods. 2 SSP, keď uviedol, že právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, je samotný rozsudok o zamietnutí žaloby. Podľa žalobcu dôvod kasačnej sťažnosti síce nemožno v zmysle tohto ust. vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podanie pred krajským súdom, to však neplatí, „pokiaľ existuje prekážka ťažkého psychického hendikepu sťažovateľa v rozpore s ustanovením 124 ods. 1 CSP a prekážka právnej pomoci sťažovateľovi podľa ustanovenia 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka zakotvujúce zásadu súdneho výkonu práv s dobrými mravmi v naviazanosti na nesúlad s ustanovením 32 ods. 3 písm. b) SSP na podnety sťažovateľa o právnu pomoc a následkom nie je súlad jeho práva na súdnu ochranu priznaného ustanovením 2 ods. 1 a 2 SSP.“ Ďalej žalobca poukázal na znenie ust. § 162 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) čl. 19 ods.

3 Zmluvy o Európskej únii (konsolidované znenie), „aby potvrdil súdu“, že „všetky podania účastníkov konania a krajského súdu pokiaľ ide o faktický stav veci sú uvádzané v súlade s materiálnou pravdou a žiadnu skutočnosť žalobca ani nemení a ani nepopiera.“ Zdôraznil, že sa v kasačnej sťažnosti pridržiava ust. § 441 SSP a kasačnú sťažnosť podal včas.

9. Žalobca v ďalšej časti kasačnej sťažnosti požadoval ustanovenie právneho zástupcu za účelom „správneho vypracovania kasačnej sťažnosti“, a to „na základe negatívnych skúseností so žalovaným počas 6 rokov a krajským súdom počas 3 rokov.“ Svoju žiadosť tiež odôvodnil poukazom na čl. 6 ods. 2 CSP čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, s tým, že o právnu pomoc žiada „bez akejkoľvek účasti žalovaného Centra právnej pomoci v tejto jeho vlastnej žalobnej veci, ktorá pojednáva o podozrení opakovaných porušení právnej pomoci v postupnosti sťažovateľovi.“ Uviedol, že po morálnej a etickej stránke je neprípustné a v rozpore s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, aby sa žalobca v jeho stave (ťažký psychický hendikep, plná invalidita, nemajetnosť) sám obhajoval pred výkonom žalovaného a súdu. Poukázal tiež na znenie ust. § 456 ods. 1 SSP.

10. K samotnému nesprávnemu právnenému posúdeniu veci žalobca uviedol, že napadnutý rozsudok nesie znaky arbitrárnosti, teda nezohľadňuje všetky faktické súvislosti, ale ide o formalistické riešenie veci nezohľadňujúce ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Poukázal v tejto súvislosti na nález Ústavného súdu SR sp. zn.: III. ÚS 44/2017).V ďalšej časti kasačnej sťažnosti žalobca opísal súvisiace skutkové okolnosti jeho veci, príčiny a následky „nepriaznivého stavu v ktorom sa ocitol“. Tento podľa jeho slov vznikol od žiadosti žalobcu o právnu pomoc zo dňa 12.03.2019, o ktorú požiadal v konaní vo veci žaloby proti Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej aj „ÚPSVaR“) vedenom na OS Košice I pod sp. zn. 23C/91/2018. Centru právnej pomoci (ďalej aj „CPP“) žalobca na viacerých miestach kasačnej sťažnosti vytýkal, že mu v rámci pohovoru poskytlo nesprávne a zavádzajúce právne poradenstvo (v rozpore s § 9 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. a § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii), tým, že ho naviedlo, aby sa ohľadom riešenia svojho problému obrátil na MPSVaR, čím „spôsobil aj do budúcnosti zmarenie dokazovania porušovania rodičovských práv a nápravu, ktoré sťažovateľ uplatnil na OS KE I pod sp. zn. 23C/91/2018.“ Poskytnutie nesprávneho právneho poradenstva žalobca dôvodil tým, „že šetrenie a rozhodovanie vo veci samej patrilo výhradne pôvodnému OS KE I pod sp. zn. 23C/91/2018 podľa čl. 1 CSP“. Tvrdil, že „zo strany CPP stačilo uviesť na žiadosť sťažovateľa zo dňa 12.03.2019, aby sťažovateľ v žalobe vedenej na OS KE I č. 23C/91/2018 upustil od dodatočného doplnenia nemajetkovej ujmy, keďže ju nevyžaduje a je v tomto stave nedôvodná a CPP samotné alebo pridelením zastúpenia malo vypracovať odvolanie a petít žaloby v súlade so zákonom a právnymi náležitosťami pre splnenie podmienok v zákonnej lehote s prihliadnutím aj na dobu kým žiadosť sťažovateľa na CPP KaKE ležala na CPP KaKE o ktorú sa 15 dňová lehota predlžuje...“ Žalobca dôvodil, že po predvolaní k pohovoru dňa 18.03.2019 Centru právnej pomoci jednoznačne uviedol, že „od konania na OS KE I pod sp. zn. 23C/91/2018 nemajetkovú ujmu vôbec nevyžaduje a že ju uviedol len pod nátlakom bezradnosti po 5-ročnom neriešení otcovského rodičovstva jeho maloletému dieťaťu a že ani žiadne rozhodnutie k tejto veci zatiaľ nie je, čiže uplatňovať nemajetkovej ujmy je plne nedôvodné... Nemajetková ujma sťažovateľom po 5 rokoch bola vytvorená pod nátlakom nečinnosti KS KE č. 5Sa/10/2018...súd, ktorý neopodstatnene vytváral 8 mesiacov duplicitné konanie v nesúlade s § 31 ods. 5 SSP (voči ÚPSVaR bola vedená žaloba súčasne na KS KE pod sp. zn. 10Sa/ 12/2018), pričom aj sťažovateľa KS neupovedomil o možnosti právnej pomoci v CPP čo nie je v súlade s čl. 6 ods. 2 a 160 ods. 2 CSP a dodatočne KS KE č. 5Sa/10/2018 postúpil žalobu sťažovateľa OS KE I č. 23C/91/2018 - podnet žaloby v naviazanosti voči CPP)“. Žalobca krajskému súdu predložil dôkaz o tom, že právne poradenstvo žalovaného bolo nesprávne, a to rozhodnutie žalovaného zo dňa 19.03.2019 a rozhodnutie OS BA I sp. zn. 23C/55/2020 zo dňa 08.06.2021. Žalobca vo všetkých podnetoch prioritne uvádza porušovanie otcovských rodičovských práv k maloletému dieťaťu a žiada o nápravu.

11. Žalobca v kasačnej sťažnosti krajskému súdu ďalej vytýkal, že mu nezabezpečil právo na súdnu ochranu, ktoré je priznané ust. § 2 ods. 1 a 2 SSP. Podľa žalobcu „došlo k zmareniu súdnych prešetrovaní vo veci samej ... z dôvodu jeho nevedomosti procesných postupov a neznalosti zákonov“, pričom „tento stav v naviazanosti rozhodovania štátnymi orgánmi vo veci, je možné považovať za vedomé zneužívanie ťažkého hendikepu sťažovateľa v jeho nemajetnosti, čím došlo k zmareniu jeho základného práva na prešetrovanie preukazovania možného porušovania zo strany orgánov štátu a ich zástupcami.“ Žalobca krajskému súdu svojimi podaniami vysvetlil, a to aj bez poskytnutej právnej pomoci, že „obe konania právnej pomoci a rozhodovanie žalovaného sú na seba vecne priamo naviazané a neoddeliteľné.“ Namietal, že krajský súd „napriek skutočnosti stavu nevyžiadal od žalovaného kompletný spis č. KaKE 28722/2019, ČRZ: 163959/2019 a v naviazanosti spis č. KaKE 12363/2019 R. z. 39772/2019 a ostatné spisy žiadostí sťažovateľa o právnu pomoc, ktoré písomne vyžadoval dňa 24.04.2020 a dňa 06.09.2021 - v závere, aby boli obsahom spisu žaloby z dôvodu, že žalovaný nie lenže nevydával žiadne

kópie potvrdení s obsahom právnej pomoci o pohovoroch so sťažovateľom, ako aj nevydal niektoré kópie právnej pomoci sťažovateľovi. Tým sťažovateľ chce jednoznačne preukázať, že sa nejedná len o ojedinelý prípad zavádzania sťažovateľa právnym poradenstvom... Spisy od žalovaného, ako aj kompletný spis z veci prebiehajúcej žaloby voči žalovanému, neboli počas 3 rokov súdneho konania vôbec vyžiadané a predložené, čo mohlo mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej.“

12. V závere kasačnej sťažnosti uviedol, že ak posudzujúci zamestnanec žalovaného nevyrieši situáciu žalobcu spravodlivo, tak sa žalobca domnieva, že najvyšší správny súd sa bude vedieť dokázať „svojou autoritou povzniesť nad formalistický výklad práva... a dá priechod spravodlivému riešeniu.“ Uzavrel, že „logicky by už potom jednoducho platilo, že sťažovateľovi nebola žalovaným poskytnutá dostatočná a správna právna pomoc v postupnosti priamej naviazanosti rozhodnutí a to v konaní zo žiadosti dňa 12.03.2022 u žalovaného č. KaKE 12363/2019 R. z. 39772/20189 o poskytnutie právnej pomoci na OS KE I pod sp. zn. 23C/91/2018 voči ÚPSVaR, ktorého následkom nesprávnej právnej pomoci CPP nasmerovaním sťažovateľa, bolo nesprávnym uplatnením prešetrovania Ministerstvu práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) voči porušovaniu otcovských rodičovských práv maloletému dieťaťu a sťažovateľovi zo strany ÚPSVaR a v postupnosti vo veci nesprávne uplatnenie správnej žaloby na KS BA pod sp. zn. 5C/149/2019 voči ministerstvu o preskúmanie zákonnosti opatrení č. 32587/2019, 11842/2019_OPS zo dňa 25.06.2019 a č. 32588/2019, 118408/2019-M_OPS zo dňa 25.06.2019 a v postupnosti z uvedeného vo veci žiadosti sťažovateľa o právnu pomoc žalovanému č. KaKE 28722/2019 ČRZ 163959/2019 zo dňa 18.11.2019 v konaní na KS BA č. 5C/149/2019 voči ministerstvu.“

13. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

III. Právne posúdenie veci kasačným súdom

14. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“ alebo „kasačný súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 1, 2 SSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

15. Z obsahu administratívneho spisu žalovaného najvyšší správny súd zistil, že

žalobca podaním adresovanom MPSVaR zo dňa 28.03.2019 (i) žiadal o náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu, že ÚPSVaR v Košiciach „je zodpovedný za úplné zničenie rodičovského vzťahu otca k jeho maloletému dieťaťu v jeho najdôležitejšej výchovnej životnej etape“, zároveň (ii) žiadal prešetrovanie postupu a rozhodnutí ÚPSVaR v Košiciach, (iii) sa domáhal konštatovania, že boli porušené jeho zákonné práva a (iv) žiadal aj priznanie finančného zadosťučinenia v celkovej sume 300 000 EUR;

MPSVaR listom č. 32587/2019 11840/2019-M_OPS zo dňa 25.06.2019 oznámilo žalobcovi, že jeho podanie označené ako „Žiadosť o prešetrovanie“ bolo na základe jeho obsahu kvalifikované ako žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) a bolo postúpené Ministerstvu spravodlivosti SR [keďže z obsahu žiadosti okrem iného vyplýva, že žalobcove rodičovské a osobnostné práva mohli byť poškodené úradným postupom Okresného súdu Košice I a Okresného súdu Košice II];

MPSVaR listom č. 32588/2019 11840/2019-M_OPS zo dňa 25.06.2019 postúpilo žiadosť žalobcu zo dňa 28.03.2019 Ministerstvu spravodlivosti SR;

žalobca žiadosťou zo dňa 26.09.2019 požiadal žalovaného o poskytnutie právnej pomoci [v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci žalobca uviedol, že žiada o právnu pomoc a zastupovanie v súdnom konaní vrátane jeho začatia a zároveň uviedol, že žiada o právnu pomoc a zastupovanie v rámci už prebiehajúceho súdneho konania v právnej veci v konaní na Krajskom súde Bratislava pod sp. zn. 5S/149/2019, v ktorom vystupuje na strane žalobcu proti žalovanému MPSVaR];

žalobca v podaní zo dňa 01.07.2019 adresovanom MPSVaR uviedol, že „V informácii o výsledku predbežného prerokovania zo dňa 25.06.2019 nie je uvedené, akým spôsobom Ministerstvo práce, soc. vecí a rodiny SR nariadilo úradu vo vašej kompetencii, nariadiť zničený rodičovský otcovský vzťah k môjmu maloletému dieťaťu...“ a od MPSVaR žiadal, „aby bezodkladne nariadil úradu nápravu zničeného rodičovského vzťahu žiadateľa k jeho maloletému dieťaťu.“;

MPSVaR v liste dňa 13.08.2019 adresovanom žalobcovi uviedol, že (i) jeho podanie spolu s podaním zo dňa 28.03.2019 boli z hľadiska vecnej príslušnosti odstúpené na preverenie a priame vybavenie odborom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately ÚPSVaR, (ii) žiadosti žiadateľa o zmenu kolízneho opatrovníka (podanie zo dňa 28.03.2019, 2. bod), ktorú žiadateľ adresoval MPSVaR, nie je možné vyhovieť z dôvodu, že o tom, kto bude vykonávať funkciu kolízneho opatrovníka mal. dieťaťu, nerozhoduje ministerstvo, ale súd;

ÚPSVaR Košice, odbor soc. vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, listom zo dňa 12.09.2019 predvolal žalobcu na osobné stretnutie na deň 25.09.2019 o 10:00 hod. za účelom konzultácie vo veci sociálneho poradenstva o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu;

Žalobca sa k tomuto predvolaniu písomne vyjadril dňa 20.09.2019 [„Ako som už vám niekoľkokrát uviedol v predošlých rokoch, v ktorých menovaná zamestnanec vášho úradu C.. T.. B. v zastúpení môjho dieťaťa ako aj psychológ zamestnanec vášho úradu K.. W.. L., pracujúci na Žižkovej 21 v Košiciach, úmyselne napomáhali zničeniu môjho rodičovského vzťahu k môjmu maloletému dieťaťu, bez akéhokoľvek opodstatnenia. Preto považujem vaše prvé predvolanie v priebehu 5 rokov môjho zničeného rodičovského vzťahu, jeho poradenstvom o záchranu rovnakými zamestnancami za neopodstatnené a maximálne nezodpovedné.“];

žalovaný v napadnutom rozhodnutí zo dňa 18.11.2019 rozhodol o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci žalobcovi [dospel k záveru, že v právnej veci správnej žaloby o preskúmanie listu - Opatrenia MPSVaR SR č. 32587/2019 11840/2019-M OPS zo dňa 25.06.2019 a č. 32587/2019 11840/2019-M OPS zo dňa 25.06.2019, vedenej na Krajskom súde Bratislava pod sp. zn. 5S/149/2019, ide o zrejmu bezúspešnosť sporu v zmysle ust. § 8 zákona č. 327/2005 Z. z.].

16. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 190 SSP zamietol správnu žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 18.11.2019, číslo spisu: KaKE 28722/2019 ČRZ: 163959/2019, ktorým žalovaný podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. nepriznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu zrejmej bezúspešnosti sporu.

17. Podľa § 1 zákona č. 327/2005 Z. z. účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv [...].“

18. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a. jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b. nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a

c. hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

19. Podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremlčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

20. Podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. centrum rozhodne o žiadosti do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu o nároku na poskytnutie právnej pomoci nie je možné podať opravný prostriedok. Proti rozhodnutiu o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci možno podať správnu žalobu do 15 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia.

21. Podľa § 2 ods. 1 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

22. Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

23. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) SSP na účely tohto zákona sa rozumie administratívnym konaním postup orgánu verejnej správy v rámci výkonu jeho pôsobnosti v oblasti verejnej správy pri vydávaní individuálnych správnych aktov a normatívnych správnych aktov.

24. Podľa § 3 ods. 1 písm. b) SSP na účely tohto zákona sa rozumie rozhodnutím orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorý je formálne označený ako rozhodnutie alebo je za rozhodnutie považovaný podľa osobitného predpisu a zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýka.

25. Podľa § 3 ods. 1 písm. c) SSP na účely tohto zákona sa rozumie opatrením orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorým sú alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby priamo dotknuté.

26. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne sudy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

27. Podľa § 6 ods. 2 písm. a) SSP, správne sudy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách.

28. Podľa § 177 ods. 1 SSP, správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

29. Podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, kto tvrdí, že bol na právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanovuje inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

30. Vo vzťahu ku žalobcom uplatneným kasačným dôvodom musí kasačný súd v prvom rade konštatovať, že hoci žalobca formálne označil sťažnostné body v zmysle § 440 SSP ods. 1 písm. b), c), f) a g) SSP, v podanej kasačnej sťažnosti absentovalo ich náležité vymedzenie a odôvodnenie. Úlohou kasačného súdu bolo preskúmať zákonnosť napadnutého rozsudku, avšak iba na základe a? v medziach sťažnostných bodov (§ 453 SSP), s tým, že kasačnému súdu neprináležalo iniciatívne vyhľadávať za sťažovateľa možné dôvody zrušenie napadnutého rozsudku. V tejto súvislosti kasačný súd poznamenáva, že správny súd nevyzýva na doplnenie kasačnej sťažnosti, ak neobsahuje náležitosti podľa § 445 SSP, vyzýva ho len na odstránenie väd podľa § 449 SSP, ak sťažovateľ nebol riadne o povinnosti povinného zastúpenia advokátom a spisania kasačnej sťažnosti advokátom poučený, ak je právne zastúpenie v kasačnom konaní obligatórne. Preskúmaním napadnutého rozsudku kasačný súd zistil, že o? náležitostiach kasačnej sťažnosti bol sťažovateľ v rámci napadnutého rozsudku riadne poučený. V prejednávanej veci nie je zákonom uložená povinnosť obligatórneho zastúpenia sťažovateľa advokátom v kasačnom konaní, nakoľko ide o konanie, kde je žalovaným Centrum právnej pomoci (§ 449 ods. 2 písm. c/ SSP), a? teda povinnosti podľa § 449 ods. 1 SSP v danom prípade neplatia.

31. Ďalej v zmysle § 440 ods. 2 SSP platí, že ak dôvod kasačnej sťažnosti je vymedzený podľa § 440 ods. 1 písm. g) až i) SSP, musí byť vymedzený tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. V danom prípade žalobca uplatnil dôvod kasačnej sťažnosti aj podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP, avšak žiadne takéto skutočnosti nenamietal, neuvádzal konkrétne nesprávne posúdenie veci, teda nešpecifikoval právnu otázku a? neuviedol, prečo zaujal krajský súd nesprávny právny názor na jej riešenie. K tomuto kasačnému dôvodu je predovšetkým potrebné zdôrazniť, že právne posúdenie veci krajským súdom o? kľúčovej otázke zrejmej bezúspešnosti sporu žalobca nijako konkrétne nespochybnil. Najvyšší správny súd preto už iba nad rámec kasačného konania uvádza závery, ku ktorým dospel po preskúmaní napadnutého rozsudku ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, a tieto závery odôvodňuje v nasledovnom texte.

32. Z ustanovenia § 1 zákona č. 327/2005 Z. z. vyplýva jeho účel, a to vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv a prispieť k predchádzaniu právnych sporov. Štát potom sám, resp. v prevažnej miere, znáša náklady za poskytnutie právnej pomoci znevýhodneným osobám. V takom prípade je viac ako vhodné stanoviť podmienky, za ktorých bude takáto forma právnej pomoci fyzickým osobám patriť, a to predovšetkým v snahe vylúčiť zneužívanie tejto právnej úpravy. Jednou z takýchto podmienok je skutočnosť, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu (§ 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z. z.). Samozrejme, nie je úlohou správneho orgánu prejednávať výsledok konania vo veciach podľa § 3 zákona č. 327/2005 Z. z. z vecnej stránky. Za plne opodstatnené však treba považovať oprávnenie správneho orgánu, aby skúmal, či v konkrétnom prípade nejde u žiadateľa o zneužitie práva, alebo napr. či už zo skutkových tvrdení žiadateľa (bez potreby vykonávať dokazovanie) nie je nepochybné, že jeho návrhu nemožno vyhovieť, napr. z dôvodu zániku práva uplynutím času alebo ak je v dôkaznej núdzi. Za obdobnú treba považovať i situáciu, ak žiadateľ vyvracia skutočnosti, ktoré už boli záväzne vyriešené v iných konaniach, alebo ak nemôže v súdnom konaní dosiahnuť úspech z procesných dôvodov, napr. z dôvodu včasného nepodania opravného prostriedku, resp. jeho neprípustnosti podľa procesných predpisov.

33. Kasačný súd sa stotožnil s právnym názorom správneho súdu, že v danom prípade nebolo možné zo strany žalovaného priznať žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci, keďže nebola splnená jedna z kumulatívnych podmienok na priznanie tohto nároku a to, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu, v ktorom žiadateľ žiadal o poskytnutie právnej pomoci.

34. Pri posudzovaní dôvodnosti kasačnej sťažnosti najvyšší správny súd vychádzal z vymedzenia právnej veci, v rámci ktorej mala byť žiadaná právna pomoc poskytnutá, a ktorú svojou žiadosťou

vymedzil sám žalobca. V danom prípade žalobca žiadal o poskytnutie právnej pomoci vo veci správnej žaloby. V žiadosti o poskytnutie právnej pomoci uviedol: „Žiadam o zastúpenie v správnej žalobe proti rozhodnutiu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR zo dňa 25.06.2019, ktorému predchádzalo moje podanie žiadosti Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR o prešetrenie zo dňa 28.03.2019, v ktorom žiadam o prešetrenie postupu Ústredia PSVaR Košice, čím došlo k ich nezodpovednému prístupu k zničeniu rodičovského vzťahu k môjmu dieťaťu počas piatich rokov.“

35. V danej súvislosti kasačný súd uvádza, že v správnom súdnictve je právo na prístup k súdnemu preskúmaniu právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby vo všeobecnosti determinované princípom generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou, z ktorého vyplýva, že súdy v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia alebo opatrenia orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté, okrem tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje (§ 7 SSP). Inými slovami povedané, rozsah preskúmajacej činnosti súdu v správnom súdnictve je vymedzený tak, že preskúmaniu podliehajú zásadne všetky opatrenia a rozhodnutia orgánov štátnej správy, ktorými sa rozhodlo o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb, ako aj opatrenia orgánov verejnej správy, ktorými sú alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy a povinnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby dotknuté.

36. Kasačný súd v zhode s krajským súdom zastáva názor, že list č. 32587/2019 11840/2019-M OPS zo dňa 25.06.2019, ktorým MPSVaR informovalo žalobcu o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., nie je rozhodnutím ani opatrením vydaným orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, tak ako sú definované § 3 ods. 1 písm. b) a c) v spojení s § 3 ods. 1 písm. a) SSP, nie je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu, a preto je jeho súdne preskúmanie v správnom súdnictve neprípustné. Vo svojej podstate ide o „akt“, ktorý vzišiel z neformálneho konania pred príslušným ústredným orgánom štátnej správy a slúži ako prípadný podklad pre uplatnenie nároku na náhradu škody proti zodpovednému subjektu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Ako žalovaný sám podotkol v napadnutom rozhodnutí, v prípade, ak žalobca nesúhlasí s výsledkom predbežného prerokovania nároku na náhradu škody, má možnosť si svoj nárok uplatniť na príslušnom súde v civilnom procese.

37. Na doplnenie argumentácie kasačný súd poznamenáva, že výsledkom konania o správnej žalobe, ktorú žalobca sám spísal a podal na Krajskom súde v Bratislave, bolo uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5S/149/2019 zo dňa 25.02.2020, ktorým tento postúpil vec Okresnému súdu Bratislava I z dôvodu vecnej nepríslušnosti. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca v predmetnom konaní pred Krajským súdom v Bratislave nedosiahol úspech z dôvodu nedostatku procesnej podmienky na strane súdu a tento právny stav vzhľadom na neprípustnosť opravného prostriedku následne ani nemal možnosť nijako zvrátiť. Kasačný súd ilustráciou vo svojom registri zistil, že žalobca podal proti predmetnému uzneseniu kasačnú sťažnosť, ktorú Najvyšší súd Slovenskej republiky následne uznesením sp. zn. 9Sžsk/58/2020 zo dňa 30.09.2020 ako neprípustnú odmietol postupom podľa § 459 písm. c) v spojení s § 439 ods. 2 písm. d) SSP. Podľa názoru kasačného súdu, v tomto štádiu konania, keď súdne konanie vedené na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5S/149/2019 možno definovať ako právoplatne skončené, treba požiadavku sťažovateľa na poskytnutie právnej pomoci vo veci správnej žaloby v predmetnom konaní pred Krajským súdom v Bratislave považovať za neopodstatnenú. Vyhovením takejto žiadosti by žalovaný poskytol právnu pomoc v spore, ktorý je pre žalobcu zjavne bezúspešný.

38. Na základe vyššie uvedených úvah dospel kasačný súd k záveru, že správny súd dôvodne považoval napadnuté rozhodnutie žalovaného za vydané v súlade so zákonom. O zákonnosti takéhoto postupu nemal pochybnosti ani kasačný súd, a preto kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP zamietol.

39. O trovách kasačného konania vo vzťahu k žalovanému bolo rozhodnuté podľa § 168 SSP a contrario v spojení s § 467 ods. 1 SSP tak, že úspešnému žalovanému náhradu trov kasačného konania nepriznal, pretože neboli splnené podmienky aplikácie § 168. Sťažovateľ ako neúspešný účastník kasačného konania nemá právo na náhradu jeho trov (§ 167 ods. 1 SSP a contrario v spojení s § 467 ods. 1 SSP).

40. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP)

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.